

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"

DORIVOR O'SIMLIKLAR XOM ASHYOSINI TAYYORLASH
TEXNOLOGIYASI
FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	800000 – Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	810000 – Qishloq xo'jaligi
Mutaxassislik:	70811101- Dorivor o'simliklarni yetishtirish ba qayta ishlash teznologiyasi

Samarqand - 2024

Fan/modul kodi DO·XATIM 1306		O‘quv yili 2025-2026	Semestr 2	ECTS — Kreditlar 6	
Fan/modul turi Majburiy		Ta‘lim tili O‘zbek		Haftadagi dars soatlari 6	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)		Mustaqil ta‘lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Dorivor o‘simliklar xom ashyosini tayyorlash texnologiyasi	90		90	180
2.	I. Fanning mazmuni				
<p>Ushbu fan mutaxassislik fanlarining asosi bo‘lib hisoblanib, u birinchi kursning ikkinchi semestrda o‘qitiladi. “ Import va eksportbop dorivor o‘simliklar” fani shu sohadagi fanlar ichida o‘rganilishi lozim bo‘lgan asosiy fanlardan bo‘lib, dasturda eksport va importbop, introdutsent va mahalliy dorivor o‘simliklarni dehqonchiligi, ko‘paytirish usullari, hamda istiqbollarini atroflicha bayon etiladi. Respublikamizning turli mintaqalari iqlim va tuproq sharoitlarida (sug‘oriladigan, lalmikor, sho‘r yerlarda va b.q.) dorivor o‘simliklarni ko‘paytirish va yetishtirishning nazariy va amaliy ahamiyati, yetishtirish imkoniyati va istiqbollari, iqlim va tuproq omillari hamda dastlabki agrotexnik chora tadbirlari kabi masalalarini atroflicha o‘rgatadi.</p>					
II. Asosiy nazariy qism (ma‘ruza mashg‘ulotlari)					
II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:					
1-mavzu. Kirish. Fan haqida umumiy tushincha. Fanning maqsad va vazifalari					
<p>“Dorivor o‘simliklar xom ashyosini tayyorlash texnologiyasi fanining maqsadi va vazifalari. Dorivor o‘simliklarning xalq xo‘jaligidagi ahamiyati. O‘zbekiston florasida uchraydigin asosiy dorivor o‘simlik turlari, biologiyasi, ekologiyasi, geografik tarqalishi va resurslari hamda ularning farmasevtika sanoatidagi ahamiyati. O‘zbekiston florasida uchraydigan va madaniy holda yetishtirilgan dorivor o‘simliklar, dorivor o‘t o‘simlik turlari, asosiy dorivor daraxt-buta o‘simliklar va ularni xom-ashyo organlari va tayyorlash usullari. Dorivor o‘simlik xom ashyosilarini tayyorlash, quritish va saqlash. O‘zbekistonda o‘simlik xom ashyosi asosida tayyorlanadigan dorivor mahsulotlar assortimenti va dori preparatlari.</p>					
2-mavzu. Dorivor o‘simlik xom ashyolarini tayyorlash asoslari					
<p>Dorivor o‘simlik xom ashyolarini tayyorlash asoslari. Dorivor o‘simliklarni tayyorlash ishini uyushtirish.. Mahsulotni yig‘ish. Yig‘ilgan</p>					

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Biotexnologiya, chorvachilik mahsulotlarini qayta ishlash texnologiyasi" fakulteti b.f.f.d (PhD) M.X.Begmatova, q.x.f.f.d.(PhD) M.Q.Eshmurodovlar tomonidan 70811101 – Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi mutaxassislik uchun " Dorivor o'simliklar xom ashyosini tayyorlash texnologiyasi " fanidan tayyorlangan o'quv dasturiga

TAQRIZ

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 26 noyabrda PQ-4901-son "Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash, ularning urug'chiligini yo'lga qo'yishni rivojlantirish bo'yicha ilmiy tadqiqotlar ko'lamini kengaytirishga oid chora tadbirlar to'g'risida"gi va 2022 yil 20 maydagi PQ-251-son "Dorivor o'simliklarni madaniy holda yetishtirish va qayta ishlash hamda davolashda ulardan keng foydalanishni tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarorlari qabul qilindi.

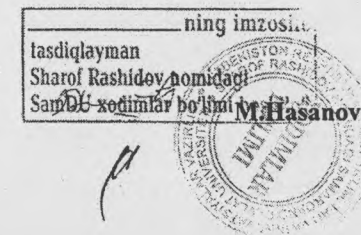
Bu qarorlarda dorivor o'simliklarni madaniy holda yetishtirish va qayta ishlashni yanada rivojlantirish, sohaning eksport salohiyatini oshirish, shuningdek, ushbu sohada ta'lim, fan va ishlab chiqarish jarayonlarini birlashtirish va dorivor o'simliklarni yetishtirish bo'yicha hududlarni ixtisoslashtirish ishlari belgilab berilgan.

Ushbu fan dasturi oliy ta'limning Davlat ta'lim standartlari bo'yicha 70811101-Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi mutaxassislik magistrning tayyorgarlik darajasi va zaruriy bilimlar mazmuniga ko'ra " Dorivor o'simliklar xom ashyosini tayyorlash texnologiyasi " faniga qo'yiladigan talablarga muvofiq ishlab chiqilgan.

Tuzilgan fan dasturi unga qo'yiladigan talablardan kelib chiqqan holda O'quv fanining dolzarbligi, maqsadi va vazifasi; asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari), amaliy va laboratoriya mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar; mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar; asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari bo'limlardan iborat bo'lib, bu bo'limlar mazmuni atroflicha yoritib berilgan.

Taqriz " Dorivor o'simliklar xom ashyosini tayyorlash texnologiyasi " fanidan qilinayotgan namunaviy dastur Oliy ta'limning DTS va malaka talablarig mos keladi va u yuqorida ko'rsatilgan yo'nalishlar bo'yicha yuqori malakali mutaxassislar tayyorlash imkoniyatini beradi deb hisoblayman.

**Sharof Rashidov nomidagi
Samarqand davlat universiteti
Botanika kafedrasida dotsenti q.x.f.f.d (PhD)**

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Biotexnologiya, chorvachilik mahsulotlarini qayta ishlash texnologiyasi" fakulteti b.f.f.d (PhD) M.X.Begmatova, q.x.f.f.d.(PhD) M.Q.Eshmurodovlar tomonidan 70811101 – Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi mutaxassislik uchun "Dorivor o'simliklar xom ashyosini tayyorlash texnologiyasi" fanidan tayyorlangan o'quv dasturiga

TAQRIZ

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 26 noyabrda PQ-4901-son "Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash, ularning urug'chiligini yo'lga qo'yishni rivojlantirish bo'yicha ilmiy tadqiqotlar ko'lamini kengaytirishga oid chora tadbirlar to'g'risida"gi va 2022 yil 20 maydagi PQ-251-son "Dorivor o'simliklarni madaniy holda yetishtirish va qayta ishlash hamda davolashda ulardan keng foydalanishni tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarorlari qabul qilindi.

Bu qarorlarda dorivor o'simliklarni madaniy holda yetishtirish va qayta ishlashni yanada rivojlantirish, sohaning eksport salohiyatini oshirish, shuningdek, ushbu sohada ta'lim, fan va ishlab chiqarish jarayonlarini birlashtirish va dorivor o'simliklarni yetishtirish bo'yicha hududlarni ixtisoslashtirish ishlari belgilab berilgan.

Ushbu fan dasturi oliy ta'limning Davlat ta'lim standartlari bo'yicha 70811101-Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi mutaxassislik magistrlik darajasi va zaruriy bilimlar mazmuniga ko'ra "Dorivor o'simliklar xom ashyosini tayyorlash texnologiyasi" faniga qo'yiladigan talablarga muvofiq ishlab chiqilgan.

Tuzilgan fan dasturi unga qo'yiladigan talablardan kelib chiqqan holda O'quv fanining dolzarbligi, maqsadi va vazifasi; asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari), amaliy va laboratoriya mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar; mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar; asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari bo'limlardan iborat bo'lib, bu bo'limlar mazmuni atroflicha yoritib berilgan.

Taqriz "Dorivor o'simliklar xom ashyosini tayyorlash texnologiyasi" fanidan qilinayotgan namunaviy dastur Oliy ta'limning DTS va malaka talablarig mos keladi va u yuqorida ko'rsatilgan yo'nalishlar bo'yicha yuqori malakali mutaxassislar tayyorlash imkoniyatini beradi deb hisoblayman.

Samarqand Agroinnovatsiyalar va

tadqiqotlar instituti dotsenti, b.f.f.d PhD

Tashpulatov Y.Sh

mahsulotni quritish. Yig'ilgan mahsulotni standart holiga keltirish.

3-mavzu. Dorivor o'simlik xom ashyolarini qadoqlash va saqlash

Dorivor o'simlik xom ashyolarini qadoqlash va saqlash. Mahsulotlarni idishlarga joylashtirish (qadoqlash). Mahsulotlarni transport vositalari bilan jo'natish. Dorivor mahsulotlarni saqlash.

4-mavzu. Dorivor o'simliklar hom-ashyosini tayyorlash va birlamchi ishlov berish usullari

Dorivor o'simlik hom-ashyosi organlari va ularni tayyorlash usullari. Asbob-uskunalar va moslamalar. Yer ostki qismlari ishlatiladigan dorivor o'simliklarning hom-ashyolarini tayyorlash uchun qo'llaniladigan moslama xillari. Yer ustki qismlari (poya, barg va gul) ishlatiladigan dorivor o'simliklarning hom-ashyolarini terish va yig'ish uchun ishlatiladigan moslamalar turlari.

5-mavzu. Dorivor o'simliklar xom ashyosini quritish usullari

Dorivor o'simlik xom ashyosini tabiiy quritishni texnologiyasi. Dorivor o'simliklarni ochiq xavoda va soyaki usulda quritish texnologiyasi. Xom ashyoni quritishga tayyorlash, saralash, sarxillash jixozlari va ulardan foydalanish. Xom ashyoni quritishga tayyorlash, saralash, sarxillash jixozlari va ulardan foydalanish. Quritish usullarining o'simliklarning dorivorlik sifatlariga ta'siri. Dorivor o'simlik xom ashyosini sun'iy quritishni texnologiyasi. Dorivor o'simliklarni yopiq moslamalarda quritish texnologiyasi. Xom ashyoni quritishga tayyorlash, saralash, va ulardan foydalanish.

6-mavzu. Dorivor o'simlik xom-ashyosini sifatiga qo'yiladigan talablar

Dorivor o'simlik hom-ashyosini standart holatga keltirish Xom ashyoni tozalash usullari. Dorivor o'simliklar hom-ashyosini standart holatga keltirish. Me'yorga kelguncha quritish. Tozalash. Xom-ashyoni maydalash va asbob uskunalar.

7-mavzu. Dorivor xom ashyo zararkunandalari hamda ularga qarshi kurash chora-tadbirlari

Dorivor xom-ashyo mahsulotlari oziqa moddalariga (kraxmal, yog'lar, shilliq moddalar, qand va boshqa) boy bo'lib, bu esa ularni omborxonalarda saqlash davrida turli-xil kemiruvchi zararkunanda hashorotlarni o'zigajalb etadi. Omborxonalarda bunday zararkunandalarga qarshi 2 xil (ogohlantiruvchi va qiron keltiruvchi) usulda kurash choralari olib boriladi.

8-mavzu. Dorivor o'simlik xom-ashyolarini taxlil qilish

Dorivor o'simliklarni qabul qilishda namuna olish tartibi. Dorivor

<p>o'simlik partiyalaridan namunalar olish. O'rtacha namuna ajratish. Namunalarni idishlarga joylash va taxlilga yuborish tartibi. Dorivor o'simliklarni qabul qilishda namuna olish tartibi. Dorivor o'simlik partiyalaridan namunalar olish. O'rtacha namuna ajratish. Namunalarni idishlarga joylash va taxlilga yuborish tartibi.</p> <p>9-mavzu. Dorivor o'simlik xom-ashyolarini taxlil qilishda qo'llaniladigan optik va yordamchi asboblari</p> <p>Dorivor o'simliklar taxlil qilish tartibi. Taxlil qilishda ishlatiladigan optik asboblari, preparatlar, yordamchi anjomlar. Ularni tuzilishi va va ishlash prinsipi. Lupalar, Steriomikroskoplar, Biologik mikroskoplar, Yoritgichlar (yorituvchi asboblari) mikroskop ostida kuzatilayotgan, Okulyar va ob'ektiv mikrometrlar, Mikrotomlar.</p> <p>10-mavzu. Dorivor o'simlik xom ashyo mahsulotlarini standartlash qoidalari (yoki toifalari)</p> <p>Dorivor o'simliklarni standartlashtirish bo'yicha me'yoriy texnik hujjatlar ma'lum tartibda ishlab chiqilgan va vakolatli idora tomonidan tasdiqlangan ayrim sohalarida bajarilishi majbur bo'lgan me'yorlari, talablar, qoidalar majmuasini o'rgatadi.</p> <p>11-mavzu. Dorivor o'simliklarni kuritish va saqlash bo'yicha tuziladigan me'yoriy-texnik hujjatlar</p> <p>Davlat standartlari – GOST, Farmakopeya maqolasi – FS, vaqtincha farmakopeya maqolasi – VFS va soha standarti – OST (ilmiy-texnik atamalar, umumiy texnik hujjatlar, texnologik normalar, qabul qilish qoidalari, belgilash, markalash, saqlash, transportlarda jo'natish qoidalari va boshqalar).</p> <p>12-mavzu. Dorivor o'simliklar xom-ashyosini ishlab chiqarish istiqbollari va muammolari</p> <p>Dorivor o'simliklar xom ashyosini asrash undan oqilona foydalanish. Xom ashyolarni eksport va import imkoniyatlari. Dorivor o'simliklarni farmatevtika sanoatida foydalanish istiqbollari va muammolari. Galen preparatlar. Qarorlar va ularning ijrolari.</p> <p>13-mavzu Dorivor va xushbo'y o'simlik xom ashyolarini tayyorlash asoslari</p> <p>Dorivor va xushbo'y o'simlik xom ashyolarini tayyorlash asoslari Dorivor va xushbo'y o'simliklarni tayyorlash ishini uyushtirish.. Mahsulotni yig'ish. Yig'ilgan mahsulotni quritish. Yig'ilgan mahsulotni standart holiga keltirish.</p> <p>14-mavzu. Dorivor va xushbo'y o'simlik xom ashyolarini qadoqlash va saqlash</p>

<p>“Toshkent, “Tasvir” nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.</p> <p>2. Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, “Tasvir” nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet.</p> <p>3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, “O'zbekiston” nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet.</p> <p>4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi “Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PF-5696 son Farmoni.</p> <p>5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi “Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida”gi PQ-187-son qarori.</p> <p>6. Abu Ali ibn Sino. Tib qonunlari. 2-kitob. Toshkent. 1994. 210 b.</p> <p>7. А.Эргашев, Ў.Ахмедов, А.Абзалов, М.Юлчиева, А.Маматкаримов Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси фанидан амалий машғулотлар “Ўқув қўлланма” Тошкент-2009.</p> <p>8. Д.С.Ивашин. З.Ф.Катина. Лекарственные растения Украины “Урожай” 1978, 320 с.</p> <p>Axborot manbaalari</p> <p>1. www.gov.uz-O'zbekiston Respublikasi hukumat portali</p> <p>2. www.lex.uz- O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.</p> <p>3. http://www.kurdyumov.ru/plodorodie/folkner/folk03.php</p> <p>4. http://eslovar.ru/66259/</p> <p>5. http://www.docu.ru/?pq74180</p>
<p>7. Fan dasturi Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Kengashining 2024-yil “2 -avgustdagi “12-sonli bayoni bilan maqullangan.</p>
<p>8. Fan/modul uchun ma'sul:</p> <p>M.X.Begmatova – SamDVMChBU, “Biologiya, ekologiya va dorivor o'simliklar” kafedrasi mudiri, b.f.f.d. (PhD).</p> <p>M.Q.Eshmurodova - SamDVMChBU, “Biologiya, ekologiya va dorivor o'simliklar” kafedrasi katta o'qituvchisi, q.x.f.f.d (PhD).</p>
<p>9. Taqrizchilar:</p> <p>1. M.Hasanov – Samarqand davlat universiteti Botanika kafedrasi dotsenti q.x.f.f.d. (PhD).</p> <p>2. Y.Sh.Tashpulatov- Toshkent davlat agrar universiteti Samarqand filiali Fundamental fanlar kafedrasi mudiri, dotsent b.f.f.d. (PhD).</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - dorivor o'simliklarni turlari va xom ashyo qismlari haqida - Xom ashyoni tayyorlash texnologiyasi bilan adabiyotlar orqali tanishish; - Xom ashyoni tayyorlash muddatlari haqida <i>tasavvuriga ega bo'lishi</i>; - O'zbekiston florasidagi dorivor o'simliklarning tarqalish areali va zaxiralari haqida, dorivor o'simliklarni turlari, dorivor daraxt, o't va buta o'simliklari, dorivor o't o'simliklardan olinadigan xom-ashyo, dorivor o'simliklarini xom ashyolarini tayyorlash, dorivor o'simliklari hom-ashyosi tayyorlanganidan so'ng ularni yig'ish, halq tabobati va rasmiy tabobatda qo'llanilayotgan dorivor o'simliklarni, dorivor o'simliklarning biokimyoviy tarkibini, dorivor o'simliklarning tarqalish arealini, dorivor o'simliklarning ishlatiladigan xom-ashyosini <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i>; (<i>ko'nikma</i>) - mahalliy dorivor o'simliklarni ajrata olish, O'zR "Qizil kitob"ga kiritilgan dorivor o'simliklarni bilish, O'zbekistonda dorivor o'simliklar xom-ashyosini ishlab chiqarishdagi ahamiyati va o'rni, o'rmon dorivor o'simliklar hom-ashyosi yig'ilgandan so'ng, ularning quritish, oldingi mutaxassislar tomonidan amalga oshirilgan ishlar ko'lamini bilish, <i>ko'nikmalarga ega bo'lishi</i>; (<i>malaka</i>)
4.	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyixalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar;
5.	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazoratni muvaffaqiyatli topshirish.</p>
6.	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. M.X.Begmatova, A.A.Elmuurodov, Sh.Sh.Shernazarov, A.A. Nurniyozov. Dorivor o'simliklar yetishtirish texnologiyasi. amaliy mashg'ulotlar uchun "O'quv qo'llanma" Toshkent-2023. 208 bet. 2. Холматов Х.Х., Қосимов А.И. Доривор ўсимликлар. Тошкент – 1994 - 368 b. 3. E.T.Berdiyev, M.X.Hakimova, G.B.Maxmudova. O'rmon dorivor o'simliklari - T.: «Sano-standart» nashriyoti, 2016, - 276 bet 4. Э.Т. Ахмедов, Э.Т. Бердиев. Доривор ўсимликлари етиштириш технологияси (ўқув қўлланма). - Тошкент, ЎзР ФА Минитипографияси, 2017, 252 бет <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik.

	<p>Dorivor va xushbo'y o'simlik xom ashyolarini qadoqlash va saqlash. Mahsulotlarni idishlarga joylashtirish (qadoqlash). Mahsulotlarni transport vositalari bilan jo'natish. Dorivor va xushbo'y mahsulotlarni saqlash.</p> <p>15-mavzu. Dorivor va xushbo'y o'simliklar hom-ashyosini tayyorlash va birlamchi ishlov berish usullari</p> <p>Dorivor va xushbo'y o'simlik hom-ashyosi organlari va ularni tayyorlash usullari. Asbob-uskunalar va moslamalar. Yer ostki qismlari ishlatiladigan Dorivor va xushbo'y o'simliklarning hom-ashyolarini tayyorlash uchun qo'llaniladigan moslama xillari. Yer ustki qismlari (poya, barg va gul) ishlatiladigan Ziravor va xushbo'y o'simliklarning hom-ashyolarini terish va yig'ish uchun ishlatiladigan moslamalar turlari.</p> <p>16 -mavzu. Dorivor va xushbo'y o'simliklar xom ashyosini quritish usullari</p> <p>Dorivor va xushbo'y o'simlik xom ashyosini tabiiy quritishni texnologiyasi. Dorivor va xushbo'y o'simliklarni ochiq xavoda va soyaki usulda quritish texnologiyasi. Xom ashyoni quritishga tayyorlash, saralash, sarxillash jixozlari va ulardan foydalanish. Xom ashyoni quritishga tayyorlash, saralash, sarxillash jixozlari va ulardan foydalanish. Quritish usullarining o'simliklarning Ziravor va xushbo'ylik sifatlariga ta'siri. Dorivor va xushbo'y o'simlik xom ashyosini sun'iy quritishni texnologiyasi. Dorivor va xushbo'y o'simliklarni yopiq moslamalarda quritish texnologiyasi. Xom ashyoni quritishga tayyorlash, saralash, va ulardan foydalanish.</p> <p>17-mavzu. Dorivor va xushbo'y o'simlik xom-ashyosini sifatiga qo'yiladigan talablar</p> <p>Dorivor va xushbo'y o'simlik hom-ashyosini standart holatga kelitirish Xom ashyoni tozalash usullari. Dorivor va xushbo'y o'simliklar hom-ashyosini standart holatga keltirish. Me'yorga kelguncha quritish. Tozalash. Xom-ashyoni maydalash va asbob uskunalar.</p> <p>18-mavzu. Dorivor va xushbo'y o'simliklar mahsulotlarini qadoqlash va saqlash</p> <p>Dorivor va xushbo'y o'simlik xom ashyolarini qadoqlash usullaridan tyuklash, presslash va briketlash usullarini o'rganish. Tyuklash (toylash)– maxsus tyuklash mashinalarida amalga oshiriladi. Presslash (jipslash)– o'tlar va po'stloq uchun maxsus presslarda amalga oshiriladi. Briketlash – Maydalangan xom-ashyoni kichik hajmlarda presslashni amalga oshirish usulidir. Ko'p hollarda briketlar o'z holati bilan tayyor dorivor va xushbo'y vosita sifatida dorixonalarda sotiladi.</p> <p>19-mavzu. Dorivor va xushbo'y xom ashyo zararkunandalari hamda ularga qarshi kurash chora-tadbirlari</p> <p>Dorivor va xushbo'y xom-ashy o mahsulotlari oziqa moddalariga (kraxmal, yog'lar, shilliq moddalar, qand va boshqa) boy bo'lib, bu esa ularni</p>
--	--

omborxonalarda saqlash davrida turli-xil kemiruvchi zararkunanda hashorotlarni o'zigajalb etadi. Omborxonalarda bunday zarakunandalarga qarshi 2 xil (ogohlantiruvchi va qiron keltiruvchi) usulda kurash choralari olib boriladi.

20-mavzu. Dorivor va xushbo'y o'simlik xom-ashyolarini taxlil qilish

Dorivor va xushbo'y o'simliklarni qabul qilishda namuna olish tartibi. Dorivor va xushbo'y o'simlik partiyalaridan namunalar olish. O'rtacha namuna ajratish. Namunalarni idishlarga joylash va taxlilga yuborish tartibi. Dorivor va xushbo'y o'simliklarni qabul qilishda namuna olish tartibi. Dorivor va xushbo'y o'simlik partiyalaridan namunalar olish. O'rtacha namuna ajratish. Namunalarni idishlarga joylash va taxlilga yuborish tartibi.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Dorivor o'simliklar xom ashyosini tayyorlash texnologiyalari
2. Dorivor o'simliklar xom-ashyosini (yer ustki, meva, urug'i) tayyorlash usullarini o'rganish
3. Dorivor o'simliklar xom-ashyosini (yer ostki qismlarini) tayyorlash usullarini o'rganish
4. Dorivor o'simlik xom ashyosini quritishni texnologiyalarini o'rganish
5. Dorivor o'simliklar xom-ashyosini tayyorlash va birlamchi ishlov berish usullari
6. Dorivor o'simliklar xom-ashyosini tabiiy quritish usullarini o'rganish
7. Dorivor o'simliklar xom-ashyosini sun'iy quritish usullari bilan tanishish
8. Dorivor o'simlik xom-ashyosini sifatiga qo'yiladigan talablar
9. Dorivor o'simliklar mahsulotlarini qadoqlash va saqlash
10. Dorivor xom ashyo zararkunandalari hamda ularga qarshi kurash chora-tadbirlari
11. Dorivor o'simlik xom-ashyolarini taxlil qilishda qo'llaniladigan optik va yordamchi asboblari
12. Dorivor o'simlik xom-ashyolarini taxlil qilishda qo'llaniladigan optik va yordamchi asboblari
13. Dorivor o'simlik xom ashyo mahsulotlarini standartlash
14. Dorivor o'simlik xom ashyo mahsulotlarini standartlash
15. Dorivor o'simliklarni kuritish va saqlash bo'yicha tuziladigan normativ-texnik hujjatlar qoidalari (yoki toifalari)
16. Dorivor o'simlik xom-ashyolarini taxlil qilish
17. Zaxarli va kuchli tasir etuvchi dorivor o'simlik xom ashyolarini tayyorlash, qadoqlash va saqlash usullari

18. Moylar saqlovchi dorivor o'simlik xom ashyolarini tayyorlash, qadoqlash va saqlash usullari

19. Vitaminlar saqlovchi dorivor o'simlik xom ashyolarini tayyorlash, qadoqlash va saqlash usullari

20. Fermentlar saqlovchi dorivor o'simlik xom ashyolarini tayyorlash, qadoqlash va saqlash usullari

21. Polisaxaridlar saqlovchi dorivor o'simlik xom ashyolarini tayyorlash, qadoqlash va saqlash usullari

22. Efir moyli dorivor o'simlik xom ashyolarini tayyorlash, qadoqlash va saqlash usullari

23. Glikozidlar va Saponinlar saqlovchi dorivor o'simlik xom ashyolarini tayyorlash, qadoqlash va saqlash usullari

24. Alkaloidlar saqlovchi dorivor o'simlik xom ashyolarini tayyorlash, qadoqlash va saqlash usullari

25. Flavanoidlar saqlovchi dorivor o'simlik xom ashyolarini tayyorlash, qadoqlash va saqlash usullari

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Dorivor o'simliklar xom ashyosini tayyorlash texnologiyalari bilan tanishish.
2. Dorivor o'simlik xom ashyosini quritishni texnologiyalarini o'rganish
3. Dorivor o'simlik mahsulotlarini standart xolatiga keltirish usullari
4. Dorivor o'simlik mahsulotlarini dastlabki qayta ishlash va saqlashni tashkil etish
5. Dorivor o'simlik xom ashyolarini qadoqlash usullari
6. Dorivor o'simliklar xom-ashyosini (yer ustki, meva, urug'i) tayyorlash usullari
7. Dorivor o'simliklar xom-ashyosini (yer ostki qismlarini) tayyorlash usullari
8. Dorivor o'simlik xom ashyo mahsulotlarini standartlash qoidalari (yoki toifalari)
9. Dorivor o'simliklar xom-ashyoni saqlash chora tadbirlari
10. Dorivor xom ashyo zararkunandalari hamda ularga qarshi kurash chora-tadbirlari
11. Dorivor o'simlik xom-ashyolarini taxlil qilish
12. Dorivor o'simliklarni kuritish va saqlash bo'yicha tuziladigan me'yoriy-texnik hujjatlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

3. **V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari**
Talabalar bilishi kerak: